

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

3ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της, στις 15.11.2018 με την εξής σύνθεση:
Σταυρούλα Κουρή, Πρόεδρος, Μαρία-Ελένη Σιδέρη, Εισηγήτρια και
Εμμανουέλα Σωτηροπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 15.10.2018 Προδικαστική Προσφυγή με
Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών
(ΑΕΠΠ)/1064/16.10.2018 της προσφεύγουσας με την επωνυμία «.....»
και τον διακριτικό τίτλο «.....», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά της Περιφέρειας Θεσσαλίας (Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας)
[εφεξής αναθέτουσα αρχή].

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Μαρία-Ελένη
Σιδέρη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Με την Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει όπως
ακυρωθούν οι υπ' αριθμ. 1570/2018 και 1736/2018 αποφάσεις της Οικονομικής
Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της από
26.06.2018 Διακήρυξης (ΑΔΑΜ:18PROC003324017) για το έργο «Καθαρισμός
- Διαμόρφωση και Κατασκευή Τεχνικών σε ρέματα Αγ. Αθανασίου – Κάτω
Αιγιανής – Ρέντας – Παλίγιανη – Ριζάκαινα και ρέματα Μεσαγγάλων»,
συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 645.161,29€, πλέον Φ.Π.Α.

2. Επειδή, με την από 26.06.2018 Διακήρυξη
(ΑΔΑΜ:18PROC003324017) της αναθέτουσας αρχής προκηρύχθηκε
ηλεκτρονικός, ανοικτός, δημόσιος διαγωνισμός με αντικείμενο την ανάθεση του

έργου «Καθαρισμός - Διαμόρφωση και Κατασκευή Τεχνικών σε ρέματα Αγ. Αθανασίου – Κάτω Αιγιανής – Ρέντας – Παλίγιανη – Ριζάκαινα και ρέματα Μεσαγγάλων», συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 645.161,29€, πλέον Φ.Π.Α. και με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής. Η Διακήρυξη καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων στις 26.06.2018 και στη διαδικτυακή πύλη του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) με Α/Α 74598,1. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών ορίστηκε η 07.08.2018, ενώ ως ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών ορίστηκε η 13.08.2018. Στο πλαίσιο της ως άνω διαγωνιστικής διαδικασίας υποβλήθηκαν συνολικά δέκα (10) προσφορές από τους εξής οικονομικούς φορείς: 1) ..... (Α/Α .....), 2) ..... (Α/Α .....), 3) ..... (Α/Α .....), 4) ..... (Α/Α .....), 5) ..... (Α/Α .....), 6) ..... (Α/Α .....), 7) ..... (Α/Α .....), 8) ..... (Α/Α .....), 9) ..... (Α/Α .....) και 10) ..... (Α/Α .....). Μετά την αποσφράγιση των προσφορών και τη διαμόρφωση του πίνακα κατάταξης μειοδοτών και συγκεκριμένα κατά την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής, η Επιτροπή Αξιολόγησης του Διαγωνισμού, στο Πρακτικό Ι/ 22.08.2018, διαπίστωσε ότι ο οικονομικός φορέας ..... είχε παραλείψει να συμπληρώσει στο ΤΕΥΔ τα εξής πεδία: (i) στο Μέρος III: Λόγοι αποκλεισμού - Γ: Λόγοι που σχετίζονται με αφερεγγυότητα, σύγκρουση συμφερόντων ή επαγγελματικό παράπτωμα και συγκεκριμένα στην παράγραφο που αναφέρει: «Έχει διαπράξει ο οικονομικός φορέας σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα *xxviii*;» δεν ήταν συμπληρωμένο το πεδίο ΝΑΙ η ΟΧΙ από τον προσφέροντα και (ii) στο Μέρος IV: Κριτήρια επιλογής - Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια – παρ. 6 («Όσον αφορά τις λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις, οι οποίες (ενδέχεται να) έχουν προσδιοριστεί στη σχετική διακήρυξη ή στην πρόσκληση ή στα έγγραφα της σύμβασης, ο οικονομικός φορέας δηλώνει ότι: Σχετικά με το ανεκτέλεστο να αναφερθεί το ανεκτέλεστο μέρος κάθε υπό εκτέλεση εργολαβίας που εκτελεί είτε αυτοτελώς είτε σε κοινοπραξία. Φορέας εκτέλεσης έργου, τίτλος έργου, ανεκτέλεστο - στο

εξάμηνο που προηγείται της ημερομηνίας δημοπράτησης)»: Δεν είχε συμπληρώσει το ανεκτέλεστο ποσό των αναγραφόμενων έργων της σύμβασης. Η Επιτροπή εισηγήθηκε την απόρριψη της προσφοράς του οικονομικού φορέα ..... , ο οποίος είχε προσφέρει τη χαμηλότερη τιμή, και την ανάδειξη ως προσωρινού αναδόχου, του δεύτερου στην κατάταξη οικονομικού φορέα, ήτοι της προσφεύγουσας. Η Οικονομική Επιτροπή, ωστόσο, με την υπ' αριθμ. 1570/2018 απόφασή της, η οποία δεν κοινοποιήθηκε σε όλους τους συμμετέχοντες, αλλά μόνο στην ..... , αποφάσισε ομόφωνα να κληθεί ο εν λόγω οικονομικός φορέας σε παροχή διευκρινίσεων, στο πλαίσιο του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016. Η εταιρεία ..... , προκειμένου να συμμορφωθεί με το περιεχόμενο της άνω αποφάσεως υπέγραψε ηλεκτρονικά στις 4.9.2018 και ώρα 19:38:02 νέο Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) και το ανάρτησε στο σύστημα, με το οποίο δήλωνε για πρώτη φορά ότι δεν έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα και ότι το ανεκτέλεστο ποσό των συμβάσεων δημοσίων έργων που ανέφερε στο αρχικά υποβληθέν ΤΕΥΔ ότι εκτελούσε ανερχόταν σε συγκεκριμένα ποσά. Στη συνέχεια, η Επιτροπή εισηγήθηκε την αποδοχή της προσφοράς του και η Οικονομική Επιτροπή, με την υπ' αριθμ. 1736/2018 απόφασή της τον ανέδειξε ως προσωρινό ανάδοχο του έργου. Η προσφεύγουσα, με την υπό κρίση Προσφυγή της, βάλλει κατά και των δύο εκτελεστών πράξεων της Οικονομικής Επιτροπής, ήτοι κατά των υπ' αριθμ. 1570/2018 και 1736/2018 αποφάσεων, οι οποίες κοινοποιήθηκαν σε όλους τους συμμετέχοντες μέσω της Επικοινωνίας του ΕΣΗΔΗΣ την 10.10.2018.

3. Επειδή, για την άσκηση της ανωτέρω Προδικαστικής Προσφυγής προκύπτει πως έχει προσκομιστεί, ελεγχθεί και δεσμευτεί αντίστοιχα, το ηλεκτρονικό παράβολο υπέρ Ελληνικού Δημοσίου με κωδικό 239176132958 1212 0012, ποσού ευρώ τριών χιλιάδων διακοσίων είκοσι πέντε και ογδόντα ενός λεπτών (€3.225,81), σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ Α' 147) και 5 παρ. 1 του Π.Δ. 39/2017 (ΦΕΚ Α' 64).

4. Επειδή, η ΑΕΠΠ είναι καθ' ύλην αρμόδια βάσει του συνολικού ποσού της Διακήρυξης του Διαγωνισμού (εκ ποσού 645.161,29€ πλέον Φ.Π.Α.),

σύμφωνα με τα άρθρα 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017 και 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, ενώ επιπλέον θεμελιώνεται και η κατά χρόνο αρμοδιότητά της, όπως απαιτείται από τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, τροποποιηθείσας της διάταξης δυνάμει του άρθρου 43 παρ. 4 Ν. 4487/2016 (ΦΕΚ Α΄ 116), δεδομένου πως η αντίστοιχη διαγωνιστική διαδικασία ξεκίνησε μετά την 01.03.2018.

5. Επειδή, η Προδικαστική Προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) του Ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Π.Δ. 39/2017, ήτοι εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση των προσβαλλόμενων πράξεων στην προσφεύγουσα, η οποία έγινε με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων (μέσω του ΕΣΗΔΗΣ) στις 10.10.2018.

6. Επειδή, η προσφεύγουσα εταιρεία βάλλει κατά των υπ' αριθμ. 1570/2018 και 1736/2018 αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες α) παρά την αντίθετη εισήγηση της Επιτροπής του Διαγωνισμού, αποφασίστηκε η κλήση της καθής η Προσφυγή σε παροχή διευκρινίσεων για το υποβληθέν ΤΕΥΔ, δυνάμει του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016 και εν συνεχεία β) κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά της εταιρείας ..... και η τελευταία αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος, ως έχουσα έννομο συμφέρον, που στοιχειοθετείται εκ του ότι, εάν δεν είχε εμφιλοχωρήσει η – κατά τους ισχυρισμούς της - εσφαλμένη κρίση της αναθέτουσας αρχής περί κλήσης της καθής η Προσφυγή σε παροχή διευκρινίσεων και εν συνεχεία αποδοχής της προσφοράς της, η προσφεύγουσα θα είχε λάβει την πρώτη θέση κατάταξης στον πίνακα των εν τέλει αποδεκτών προσφορών, αφού προσέφερε το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό έκπτωσης (70,05%), ενώ η καθής η Προσφυγή προσέφερε μεν μεγαλύτερο ποσοστό έκπτωσης (70,11%), πλην όμως κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, έπρεπε να είχε αποκλειστεί από τη διαγωνιστική διαδικασία.

7. Επειδή, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατά παράβαση των διατάξεων του Ν. 4412/2016, των όρων της ισχύουσας εν προκειμένω Διακήρυξης και της αρχής της τυπικότητας, η αναθέτουσα αρχή εσφαλμένα έκρινε ότι έπρεπε να κληθεί η καθής η Προσφυγή σε παροχή διευκρινίσεων και,

εν συνεχεία, εσφαλμένα έκρινε την προσφορά της καθής η Προσφυγή αποδεκτή και την ανέδειξε προσωρινή ανάδοχο. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται τα εξής: «[...] Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων της διακήρυξης προκύπτει με σαφήνεια και χωρίς αμφισημία ότι οι διαγωνιζόμενοι όφειλαν για το παραδεκτό της προσφοράς τους να υποβάλλουν ΤΕΥΔ στο οποίο προαποδεικτικώς να επιβεβαιώνουν μεταξύ άλλων ότι δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητά τους και ότι πληρούν το κριτήριο οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας του άρθρου 22.Γ συμπεριλαμβάνοντας δήλωση για το ανεκτέλεστο μέρος των εργολαβικών συμβάσεων αναφέροντας τα δημόσια έργα που έχουν υπό εκτέλεση και ποιο το ανεκτέλεστο μέρος τους στο εξάμηνο που προηγείται της δημοπράτησης, ώστε να προαποδείξουν ότι στο πρόσωπό τους δεν συντρέχει ο λόγος αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.4 εδ. θ και ότι πληρούν το σχετικό κριτήριο του άρθρου 22 Γ. της διακήρυξης. Ήτοι οι διαγωνιζόμενοι όφειλαν εκτός των άλλων να προαποδείξουν μέσω του ΤΕΥΔ ότι δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα και ότι με τα αναγραφόμενα στο ΤΕΥΔ ποσά ανεκτέλεστου μέρους των συμβάσεων δεν υπερβαίνουν τα όρια ανεκτέλεστου του άρθρου 20§4 του Ν. 3669/2008 και του άρθρου 22.Α.4.εδ.θ της διακήρυξης. Διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας που δεν υπέβαλε συμπληρωμένο το ΤΕΥΔ σε όλα τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη πεδία αποκλείεται της συνέχειας του διαγωνισμού για παράλειψη ουσιώδους τυπικής προϋπόθεσης συμμετοχής στο διαγωνισμό (ΑΕΠΠ 119/2017 σκ. 7). Και τούτο διότι η υποβολή του συμπληρωμένου ΤΕΥΔ στα απαιτούμενα από τη διακήρυξη πεδία και δη σε ολόκληρο τμήμα αυτού, αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο διαγωνισμό, παράβαση δε του κανόνα αυτού εκ μέρους του συμμετέχοντος στο διαγωνισμό, δηλαδή υποβολή ελλιπούς κατά περιεχόμενο δήλωση, συνιστά ουσιώδη παράλειψη συνεπαγόμενη αποκλεισμό του υποψηφίου μη δυνάμενη να αναπληρωθεί με παροχή διευκρινήσεων, η οποία κατ' αρ. 102 Ν. 4412/2016 παρέχεται μόνο για ασάφεια δικαιολογητικών και εγγράφων και επουσιώδη σφάλματα ιδίως όλως τυπικής φύσης, γραφικά, λεκτικά, φραστικά, ως προς τη σήμανση και τη συσκευασία του φακέλου και των εγγράφων και ως προς τη

νομιμοποίηση και όχι για το πρώτον συμπλήρωση της απάντησης σε κεφάλαιο του ίδιου του ΤΕΥΔ, που συνεπάγεται ουσιώδη μεταβολή της ίδιας της προσφοράς (πρβλ. Απόφαση ΑΕΕΠ 89/2017,119/2017) [...] Το άρθρο 102§4 του Ν. 4412/2016 που επικαλέσθηκε η Οικονομική Επιτροπή για να καλέσει την εταιρία ..... να αποσαφηνίσει την προσφορά της ορίζει τα εξής: «4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή ήσσονος σημασίας ατέλειες επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευτούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές.» Η διάταξη είναι ρητή και σαφής. Παρέχεται η δυνατότητα στους διαγωνιζόμενους να παράσχουν διευκρινήσεις μόνο για ασάφεια δικαιολογητικών και εγγράφων νομίμως και εμπροθέσμως υποβληθέντων και όχι αναπλήρωση ή συμπλήρωση ελλείποντος πεδίου του ΤΕΥΔ. Η παράλειψη συμπληρώσεως πεδίου του ΤΕΥΔ δεν επιδέχεται συμπληρώσεως ή διευκρινήσεως και οδηγεί μονοσήμαντα στον αποκλεισμό του διαγωνιζόμενου που παρέλειψε να συμπληρώσει το σχετικό πεδίο (ΑΕΠΠ 119/2017, Ε.Σ. Ε' κλιμ. 106/2018 κ.α.) [...] Το γεγονός ότι δεν επρόκειτο για αποσαφήνιση υποβληθέντος δικαιολογητικού, αλλά για αναπλήρωση του προκειμένου να πληροί τους όρους της διακήρυξης αποδεικνύεται περίτρανα από το ότι η εταιρία ..... συνέταξε και υπέβαλε νέο ΤΕΥΔ στις 4.9.2018 προκειμένου να συμμορφωθεί με τους όρους της διακήρυξης και του νόμου. Εν όψει των ανωτέρω έσφαλε η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Θεσσαλίας που αρχικά κάλεσε την άνω εταιρία να αποσαφηνίσει ελλείψεις του ΤΕΥΔ που δεν επιδέχοντο αποσαφηνίσεις και ακολούθως δέχθηκε ως αποσαφηνίσεις το νέο ΤΕΥΔ που αυτή υπέβαλε σε αντικατάσταση - αναπλήρωση του υποβληθέντος

στις 6.8.2018 και για το λόγο αυτό οι υπ" αριθμ. 1570/2018 και 1736/2018 αποφάσεις της πρέπει να ακυρωθούν [...]

8. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με τις υπ' αριθμ. 8057/29.10.2018 απόψεις της εμμένει στην προσβαλλόμενη απόφαση, παραθέτοντας το ιστορικό της διαγωνιστικής διαδικασίας και επικαλούμενη την αιτιολογία των προσβαλλόμενων πράξεων, χωρίς ωστόσο να προσθέτει κάποιον ειδικότερο ισχυρισμό σε απάντηση των λόγων της υπό κρίση Προδικαστικής Προσφυγής.

9. Επειδή, η καθής η Προσφυγή δεν άσκησε Παρέμβαση, αν και η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή της κοινοποιήθηκε μέσω της λειτουργικότητας Επικοινωνία του ΕΣΗΔΗΣ την 17.10.2018.

10. Επειδή, κατά τις διατάξεις του άρθρου 360 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ. 39/2017 ορίζεται ότι: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου 4412/2016 και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 του ανωτέρω νόμου ενδίκων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής». Περαιτέρω, το άρθρο 367 του Ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «1. Η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της... 2. Επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια ...» και η διάταξη αυτή επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 18 του Π.Δ. 39/2017.

11. Επειδή, στο άρθρο 79 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι : «2. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών

στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων «πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328», οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77, γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 και δ) εφόσον η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ εκτός ΦΠΑ, ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (Α' 30) [...] 4. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986». Δυνάμει της νομοθετικής εξουσιοδότησης του άρθρου 79 παρ. 4 του Ν. 4412/2016, και κατ' αντιστοιχία με το Ε.Ε.Ε.Σ., εκπονήθηκε από την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 158/2016 Απόφασή της, το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του άρθρου 79 παρ. 4 του Ν. 4412/2016 (Α' 147), το οποίο χρησιμοποιείται σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης κάτω των ορίων των οδηγιών, συνίσταται σε Υπεύθυνη Δήλωση των οικονομικών φορέων προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη και αποτελεί προκαταρκτική απόδειξη ότι ο οικονομικός φορέας πληροί τις κατά τα ανωτέρω προϋποθέσεις που θέτει η διάταξη του άρθρου 79 παρ. 2.

12. Επειδή, στο άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 (Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών) προβλέπεται ότι: «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, η αναθέτουσα

αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, δεν λαμβάνεται υπόψη. 2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, ιδίως δε παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη, που θεσπίζονται με νόμο, κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση, κατά το πρώτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. 3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης [...] 4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσωνος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή

υπολογιστικά σφάλματα που η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη συγκεκριμένη προσφορά σε σχέση με τις λοιπές. 5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

13. Επειδή, σύμφωνα με τα άρθρα 365 παρ. 1 του Ν.4412/2016 και 9 παρ. 1 του Π.Δ. 39/2017, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την Προδικαστική Προσφυγή πράξης.

14. Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις της Διακήρυξης: «[...] Άρθρο 22: Κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η πλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 22 Α και Β πρέπει να ικανοποιείται από κάθε μέλος της ένωσης. 22. Α. Λόγοι αποκλεισμού. Κάθε προσφέρων αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (αν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (αν πρόκειται περί ένωσης οικονομικών φορέων) ένας από τους λόγους των παρακάτω περιπτώσεων: 22.Α.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις. Κριτήρια επιλογής (22.Β - 22.Δ) [...] 22.Γ. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια. Ειδικά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει [...] Άρθρο 23: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. 23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του άρθρου 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016,

το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας [...] Άρθρο 24 : Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς. 24.1 Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους: (α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» (β) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» σύμφωνα με τα κατωτέρω: 24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα: α) το τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), β) την εγγύηση συμμετοχής, του άρθρου 15 της παρούσας [...]». Μέρος III του ΤΕΥΔ Γ: Λόγοι που σχετίζονται με αφερεγγυότητα, σύγκρουση συμφερόντων ή επαγγελματικό παράπτωμα. Έχει διαπράξει ο οικονομικός φορέας σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα; Εάν ναι, να αναφερθούν λεπτομερείς πληροφορίες: Εάν ναι, έχει λάβει ο οικονομικός φορέας μέτρα αυτοκάθαρσης; Εάν το έχει πράξει, περιγράψτε τα μέτρα που λήφθηκαν: [...] Μέρος IV: Κριτήρια επιλογής. Ο οικονομικός φορέας πρέπει να παράσχει πληροφορίες μόνον όταν τα σχετικά κριτήρια επιλογής έχουν προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα στη σχετική διακήρυξη ή στην πρόσκληση ή στα έγγραφα της σύμβασης που αναφέρονται στην διακήρυξη. 6) Όσον αφορά τις λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις, οι οποίες (ενδέχεται να) έχουν προσδιοριστεί στη σχετική διακήρυξη ή στην πρόσκληση ή στα έγγραφα της σύμβασης, ο οικονομικός φορέας δηλώνει ότι: Σχετικά με το ανεκτέλεστο να αναφερθεί το ανεκτέλεστο μέρος κάθε υπό εκτέλεση εργολαβίας που εκτελεί είτε αυτοτελώς είτε σε κοινοπραξία (φορέας εκτέλεσης έργου, τίτλος έργου, ανεκτέλεστο – στο εξάμηνο που προηγείται της ημερομηνίας δημοπράτησης). Εάν η σχετική τεκμηρίωση που ενδέχεται να έχει προσδιοριστεί στη σχετική προκήρυξη ή στα έγγραφα της σύμβασης διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε:

[(διαδικτυακή διεύθυνση, αρχή ή φορέας έκδοσης, επακριβή στοιχεία αναφοράς των εγγράφων): [.....]]».

15. Επειδή, στην παρ. 4 του άρθρου 20 (Προαπαιτούμενα συμμετοχής σε διαγωνισμό) του Ν. 3669/2008, προβλέπεται ότι: «4. Κάθε εργοληπτική επιχείρηση Μ.Ε.ΕΠ. προκειμένου να αναλάβει την εκτέλεση μέρους ή του συνόλου δημοσίου έργου, ως ανάδοχος ή ως μέλος αναδόχου κοινοπραξίας ή ως μέλος κατασκευαστικής κοινοπραξίας ή ως αναγνωρισμένος υπεργολάβος, σύμφωνα με το άρθρο 68 του παρόντος, πρέπει να μην έχει μέσα σε ολόκληρη τη χώρα, πριν από τη συμμετοχή της σε διαγωνισμό, ανεκτέλεστο μέρος εργολαβιών δημοσίων έργων του δημόσιου τομέα, ανώτερο από τα πιο κάτω όρια: [...] 5. Για τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων χορηγείται σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ. "ενημερότητα πτυχίου", η οποία, σε συνδυασμό με τη βεβαίωση εγγραφής που εκδίδεται από την υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., συνιστά "επίσημο κατάλογο αναγνωρισμένων εργοληπτών" κατά την έννοια του άρθρου 151 του παρόντος και απαλλάσσει τις εργοληπτικές επιχειρήσεις από την υποχρέωση να καταθέτουν τα επιμέρους δικαιολογητικά στους διαγωνισμούς. Για την έκδοση και χορήγηση της "ενημερότητας πτυχίου" οι εργοληπτικές επιχειρήσεις υποβάλλουν σε τακτά χρονικά διαστήματα, στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., τα δικαιολογητικά συμμετοχής τους σε διαγωνισμούς, όπως αυτά ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις [...]».

16. Επειδή, η αρχή της διαφάνειας, προϋποθέτει ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στη Διακήρυξη του Διαγωνισμού ή στη Συγγραφή Υποχρεώσεων, κατά τρόπο ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός έλεγχος του εάν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (ΔΕΕ C-496/1999, CAS Succhi di Frutta SpA, σκέψη 111 κλπ).

17. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει τον Διαγωνισμό και δεσμεύει, τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΣτΕ 3703/2010, 53/2011, ΕΣ Πράξεις Τμήματος VI 78/2007, 19/2005, 31/2003 κλπ), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση ουσιωδών διατάξεων της Διακήρυξης οδηγεί σε ακυρότητα των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες εγκρίνονται οι επιμέρους φάσεις της διαδικασίας, καθώς και το αποτέλεσμα του Διαγωνισμού (ΣτΕ 2772/1986, 3670/1992, 2137/1993 κλπ). Αντιστοίχως, η παράβαση τέτοιων διατάξεων της Διακήρυξης από τους διαγωνιζόμενους, καθιστά απαράδεκτες τις υποβληθείσες προσφορές τους. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της Διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής, αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (ΔΕΕ, Απόφαση της 18.10.2001, Υπόθεση C-19/00 Siac Construction Ltd, σκέψεις 34 και 44, ΔΕΕ, Απόφαση της 25.04.1996, Υπόθεση C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 54 κλπ).

18. Επειδή, με βάση την αρχή της τυπικότητας των δημόσιων διαγωνισμών, μόνο όταν έχει τεθεί όρος στη Διακήρυξη επί ποινή αποκλεισμού - είτε ουσιαστικός είτε τυπικός - κάθε διαγωνιζόμενος έχει δικαίωμα να επικαλεσθεί παράβασή του και να επιδιώξει τον αποκλεισμό των άλλων διαγωνιζόμενων, προς διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ανταγωνισμού και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων (ΣτΕ 194/2011).

19. Επειδή, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων του Ν. 4412/2016, όπως υιοθετούνται και από το κανονιστικό πλαίσιο της υπόψη Διακήρυξης, το δικαίωμα συμμετοχής των διαγωνιζομένων και οι επί ποινή αποκλεισμού τιθέμενοι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής πρέπει να συντρέχουν, και ως εκ τούτου κρίνονται σωρευτικά, σε 3 χρονικά σημεία, ήτοι α) κατά την υποβολή της προσφοράς, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης και γ) κατά τη σύναψη της σύμβασης. Ειδικότερα, κατά το στάδιο υποβολής της προσφοράς, έχει καθιερωθεί ο κανόνας της προκαταρκτικής απόδειξης περί μη συνδρομής των λόγω αποκλεισμού και περί πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής που τίθενται με τους όρους της Διακήρυξης μέσω της συμπλήρωσης

και υποβολής του ΤΕΥΔ, το οποίο, ως εκτίθεται ως άνω, συνιστά υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλουν οι συμμετέχοντες ως δικαιολογητικό συμμετοχής κατά την υποβολή της προσφοράς τους, και στην οποία δηλώνουν ότι, αντιστοίχως προς τις απαιτήσεις της Διακήρυξης, δεν εμπίπτουν στις καταστάσεις εκείνες που συνιστούν λόγους αποκλεισμού, όπως και ότι πληρούν τα ανάλογα με τη διακήρυξη κριτήρια ποιοτικής επιλογής, ως προκαταρκτική απόδειξη της προσωπικής τους κατάστασης, ώστε να θεμελιώσουν κατ' αρχήν το δικαίωμα συμμετοχής τους στο διαγωνισμό. Σε δεύτερο στάδιο, το δικαίωμα συμμετοχής των διαγωνιζομένων κρίνεται κατά το στάδιο που η αναθέτουσα αρχή καλεί το διαγωνιζόμενο που κατ' αρχήν ανέδειξε ως προσωρινό ανάδοχο της σύμβασης να προσκομίσει τα απαιτούμενα κατά τη διακήρυξη δικαιολογητικά κατακύρωσης, προκειμένου εκ των εν λόγω εγγράφων ο διαγωνιζόμενος να αποδείξει στο αυτό στάδιο της διαδικασίας ότι ικανοποιεί πλήρως όλες τις απαιτήσεις που συνδέονται με την κατοχύρωση του δικαιώματος συμμετοχής του στο διαγωνισμό, στοιχεία τα οποία προαποδεικτικά δήλωσε ότι πληροί με τη συμπλήρωση και υποβολή του ΤΕΥΔ. Συνεπώς, ειδικά κατά το στάδιο ελέγχου των προσκομισθέντων δικαιολογητικών κατακύρωσης, ο έλεγχος που ενεργείται έχει διπλό περιεχόμενο, αφενός μεν ελέγχεται η αλήθεια και ακρίβεια των δηλούμενων στο ΤΕΥΔ, ήτοι επαληθεύεται εάν κατ' αληθή και ορθή δήλωση του διαγωνιζομένου, αυτός πληρούσε την εκάστοτε απορρέουσα από το σχετικό δικαιολογητικό απαίτηση κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αφετέρου δε ελέγχεται εάν εκ του περιεχομένου των δικαιολογητικών κατακύρωσης που προσκομίζονται αποδεικνύεται και κατά το στάδιο της κατακύρωσης (στάδιο στο οποίο τα εν λόγω δικαιολογητικά προσκομίζονται) η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και η πλήρωση των απαιτήσεων των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Ειδικά δε για την πλήρωση του κριτηρίου οικονομικής – χρηματοοικονομικής επάρκειας απαιτείται η εγγραφή των ελληνικών εργοληπτικών επιχειρήσεων στο ΜΕΕΠ, υπό την έννοια ότι οι εγγεγραμμένες επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα

οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει, κριτήριο το οποίο προαποδεικτικά καλύπτεται μέσω της συμπλήρωσης του ΤΕΥΔ, ενώ κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης αποδεικνύεται μέσω της προσκόμισης είτε ενημερότητας πτυχίου εν ισχύ είτε υπεύθυνης δήλωσης του προσωρινού αναδόχου, συνοδευόμενης από πίνακα όλων των υπό εκτέλεση έργων και αναφορά για το ανεκτέλεστο υπόλοιπο ανά έργο και το συνολικό ανεκτέλεστο, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου κατά τις κείμενες διατάξεις. Για την πλήρωση του λόγου αποκλεισμού που σχετίζεται με τη διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητά του, οι οικονομικοί φορείς πρέπει προαποδεικτικά να δηλώσουν στο ΤΕΥΔ ότι δεν έχουν διαπράξει τέτοιο παράπτωμα. Κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, το προβλεπόμενο αποδεικτικό μέσω για τη μη συνδρομή του λόγου αποκλεισμού της περίπτωσης θ της παραγράφου Α.4 του άρθρου 22, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. υποβάλλονται πιστοποιητικά χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ), από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν την εργοληπτική επιχείρηση, δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.

20. Επειδή, σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ «Ειδικά θέματα συμπλήρωσης του ΤΕΥΔ και του ΕΕΕΣ», οι οικονομικοί φορείς δύνανται, είτε να επεξεργάζονται και να συμπληρώνουν το ήδη διαμορφωμένο και αναρτημένο (σε επεξεργάσιμη μορφή) από την αναθέτουσα αρχή αρχείο, είτε να επεξεργάζονται και να διαμορφώνουν οι ίδιοι εξ αρχής το ΤΕΥΔ, που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της ΕΑΑΔΗΣΥ σε επεξεργάσιμη μορφή, συμπληρώνοντας τα απαιτούμενα για τη συγκεκριμένη διαδικασία πεδία. Επισημαίνεται περαιτέρω ότι, στις περιπτώσεις μη συμπλήρωσης ή/και μη ορθής συμπλήρωσης ενός ή περισσότερων πεδίων του ΤΕΥΔ, εκ μέρους των οικονομικών φορέων, παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να τους καλούν προκειμένου να παράσχουν σχετικές διευκρινίσεις ή να τα συμπληρώσουν, όπως οποιοδήποτε άλλο υποβληθέν, με την προσφορά τους,

έγγραφο ή δικαιολογητικό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 102 του Ν. 4412/2016. Η εν λόγω δυνατότητα παρέχεται ανεξάρτητα από τον τρόπο επεξεργασίας και συμπλήρωσης του ΤΕΥΔ, το οποίο έχει επιλέξει ο οικονομικός φορέας, σύμφωνα με τα ανωτέρω λεχθέντα. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που επίκειται αποκλεισμός προσφέροντα ή υποψηφίου από τη διαδικασία, για λόγους ασάφειας των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς και, κατά συνέπεια, και του ΤΕΥΔ ως τέτοιου, οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να ζητούν διευκρινίσεις από τους οικονομικούς φορείς, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του ως άνω άρθρου.

21. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας που διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις και όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣτΕ 2454/09, ΕΑ ΣτΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕφΑθ 271/2011). Ειδικότερα δε, έχει γίνει δεκτό από τη νομολογία ότι παροχή διευκρινίσεων νοείται αποκλειστικά και μόνο όταν γεννάται αμφιβολία ως προς το περιεχόμενο της προσφοράς και όχι όταν αυτό είναι σαφές, δοθέντος ότι στην περίπτωση αυτή θα επρόκειτο για αθέμιτη τροποποίηση του περιεχομένου της προσφοράς των διαγωνιζομένων (ΣτΕ 90/2010).

22. Επειδή, από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της εταιρίας ..... προκύπτει ότι πράγματι τούτη παρέλειψε να συμπληρώσει στο Μέρος ΙΙΙ του ΤΕΥΔ (Γ: Λόγοι που σχετίζονται με αφερεγγυότητα, σύγκρουση συμφερόντων ή επαγγελματικό παράπτωμα) τον λόγο αποκλεισμού που σχετίζεται με τη διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, τη λήψη μέτρων αυτοκάθαρσης. Ωστόσο, το συγκεκριμένο ερώτημα δεν δύναται να καλυφθεί από άλλες απαντήσεις εντός του ΤΕΥΔ, ούτε από τη δήλωση περί ακρίβειας και ορθότητας του Μέρους V του ΤΕΥΔ, αλλά έπρεπε να απαντηθεί ειδικώς και, σε περίπτωση διάπραξης επαγγελματικού παραπτώματος, έπρεπε αν συμπληρωθεί από τυχόν μέτρα

αυτοκάθαρσης. Εξάλλου, όπως έχει κρίνει το ΔΕφΚομ στην υπ' αριθμ. Ν49/2018 απόφασή του, «*επί παραλείψεως υποβολής δικαιολογητικού ή υποβολής του με ελλιπές περιεχόμενο, η αναθέτουσα αρχή ούτε οφείλει, ούτε δύναται να ζητήσει διευκρινίσεις, αφού είναι δυνατή μόνο η συμπλήρωση ή διευκρίνιση υποβληθέντος δικαιολογητικού και όχι η αναπλήρωση μη υποβληθέντος ή μη νομίμως υποβληθέντος*».

23. Επειδή, από την επισκόπηση της προσφοράς της συμμετέχουσας ..... προκύπτει ότι τούτη παρέλειψε να συμπληρώσει και το Μέρος IV του ΤΕΥΔ και συγκεκριμένα το κριτήριο επιλογής, που σχετίζεται με την οικονομική και τη χρηματοοικονομική επάρκεια και, ειδικότερα, την αναφορά του ανεκτέλεστου μέρους κάθε υπό εκτέλεση εργολαβίας που εκτελεί είτε αυτοτελώς είτε σε κοινοπραξία (φορέας εκτέλεσης έργου, τίτλος έργου, ανεκτέλεστο – στο εξάμηνο που προηγείται της ημερομηνίας δημοπράτησης). Στο συγκεκριμένο πεδίο η αναθέτουσα αρχή δεν ζητούσε μόνο αν το ανεκτέλεστο υπόλοιπο υπερβαίνει τα επιτρεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία όρια, γεγονός το οποίο δύναται υπό προϋποθέσεις να συναχθεί από την εγγραφή στο ΜΕΕΠ και την κατοχή ενημερότητας σε ισχύ, αλλά ζητούσε και την ειδική αναφορά του ανεκτέλεστου μέρους κάθε υπό εκτέλεση εργολαβίας, στοιχεία που ουδόλως παρασχέθηκαν από την εταιρία .....

24. Επειδή, καταληκτικά, από τις προαναφερόμενες παραλείψεις της συμμετέχουσας ....., οι οποίες – όπως αναφέρεται και ανωτέρω – εν προκειμένω δεν δύνανται να καλυφθούν από άλλες απαντήσεις εντός τους ΤΕΥΔ, με αποτέλεσμα να τίθεται εν αμφιβολία η μη συνδρομή λόγου αποκλεισμού και η πλήρωση κριτηρίου επιλογής. Παρόλα αυτά, η αναθέτουσα αρχή, κάλεσε την ..... να υποβάλει συμπληρωματικές πληροφορίες χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016, καθώς δεν επρόκειτο για ασάφεια ή επουσιώδη πλημμέλεια δεκτική διευκρίνισης, αλλά για παράλειψη προκαταρκτικής απόδειξης περί μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Τέλος, επειδή η συμπλήρωση του πεδίου «α: Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής» εν προκειμένω δεν δύναται να αντικαταστήσει την ανάγκη

συμπλήρωσης των ειδικότερων τμημάτων του Μέρους IV του ΤΕΥΔ, όχι μόνο επειδή η δυνατότητα αυτή δεν προβλεπόταν ρητά στη Διακήρυξη, αλλά και επειδή στο επίμαχο πεδίο του ΤΕΥΔ, που αφορά στην πλήρωση του κριτηρίου για την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή δεν ζητούσε μόνο την εγγραφή στο ΜΕΕΠ, αλλά και επιπρόσθετες πληροφορίες (συγκεκριμένα τα ανεκτέλεστα υπόλοιπα), που δεν δύνανται να συναχθούν από άλλα σημεία του ΤΕΥΔ, ούτε να συμπληρωθούν εκ των υστέρων. Υπό τα δεδομένα αυτά η αναθέτουσα αρχή δεν έπρεπε να ζητήσει και στη συνέχεια να δεχτεί το συμπληρωματικό ΤΕΥΔ της ....., αλλά έπρεπε να απορρίψει την προσφορά της, ως μη πληρούσα υποχρεωτικούς όρους της Διακήρυξης.

25. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή.

26. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ. 5 του Ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 1570/2018 απόφαση της αναθέτουσας αρχής κατά το μέρος που έκρινε ότι ο οικονομικός φορέας ..... έπρεπε να κληθεί σε παροχή διευκρινίσεων και την υπ' αριθμ. 1736/2018 απόφασή της, κατά το μέρος που έκρινε την προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα αποδεκτή και τον ανέδειξε ως προσωρινό ανάδοχο.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 15.11.2018 και εκδόθηκε στις 04.12.2018 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Κουρή Σταυρούλα

Μανώλογλου Μαρία